

VECKOBLADET

Nr 24 i webbform

070914

Röda Kapellet på kulturnatten

Röda kapellet ger en modifierad version av sin Brecht-föreställning på Kulturnatten i Lund den 15 september.

Plats: Kulturens hörsal kl 20.00. Musik av Kurt Weill och Hanns Eisler.

Solister: Marianne Olsson, sång. Kerstin Hugosson, piano. Dirigent: Greger Andersson.
Välkommen!

Demokratisk Vänster laddar upp

Nu på lördag, dvs lördag den 15 september kör Demokratisk Vänster igång med en serie om tre torgmöten. Mötena är på Mårtenstorget mellan kl. 11.00 och 12.00 (c:a). Det blir flygbladsutdelning och korta appelltal av framför allt DV:s kommunalpolitiker. Huvudämnet för torgmötena är förstås "Ett år efter valet". De två följande lördagarna är det möten på samma tid och samma plats.

Ideologiska temamöten

I höst arrangerar Demokratisk Vänster också tre olika temamöten i anslutning till partiets ideologiska utgångspunkter. Det första ansluter till utgångspunkten "En ekologiskt hållbar utveckling" och äger rum måndagen den 24 september kl 19 (lokal ännu ej klar). Karin Svensson Smith, riksdagsman för miljöpartiet inleder. De kommande mötena kommer att behandla utgångspunkterna "Feminism" och "Frihetlig socialism".

Löftena kunna svika

Nu planeras ett par stora livsmedelsbutiker och kanske även ett systembolag vid Mobilia, mitt över Fjeliävägen från NovaLund räknat. Novas etablering föregicks av en del diskussioner i och utanför kommunfullmäktige, om lämpligheten av externa köpcentra, om risken för fortsatt kommersiell utarmning av stadskärnan. Det försäkrades då att Nova inte skulle bli som Center Syd eller Burlövs centrum. Här handlade det om en kvalitetsgalleria för främst mode, och den stora skillnaden var att det inte skulle finnas någon anslutande livsmedelsbutik. Mobilia/AG Favör låg visserligen strax intill men den hårt trafikerade Fjeliävägen var en effektiv spärr. Nu planeras en gångtunnel under vägen, och så får Lund ett fullfjädrat externt köpcenter, som vi misstänkte och sa. Löftena kunna svika.

Vi tror inte att de nya livsmedelsbutikerna kommer att konkurrera särskilt starkt med Konsum vid Mårtenstorget eller Malmborgs, men klart är att hela Cityhandeln drabbas. Att enskilda fastighetsspekulanter inte har tid att informera sej om klimatlarman må så vara, men kommunens politiker och tjänstemän borde ha större perspektiv. De borde också se upp med dubbelmoralen. Lund har i sina remisser konsekvent motarbetat grannkommunernas köplador med vackert tal om historiska handelsplatser, omsorg om billösa etc. Nu är de själva på väg att etablera samma sak.

Gr

À la recherche du temps perdu

Det är mycket återblickar nu för tiden och man kan undra varför. För inte var det väl bättre förr. Jag tittade naturligtvis på första delen av den uppreklamerade TV-serien "Upp till kamp" och den för mig dominerande känslan var hur skönt det är att den tiden är förbi. Det var närmast skakande att bli påmind om hur det var 1965. Jag menar hela köret, från den taskiga musiken till de politiska och kulturella attityderna.

Nu var väl avsnittet i första hand tänkt som en rundmålning av den bakgrund mot vilken de senare upproren skulle spelas upp, men visst var det klent med det politiska innehållet. Särskilt tydligt blev det nog för oss som vistades i Lund som verkligen erbjöd politiskt intensiva miljöer. Andra avsnittet gjorde inte saken bättre. Det är så klart så att det här handlar inte om historieskrivning utan om en minisåpa som använder sig av en tidsperiod och en ungdomskultur som kuliss.

Sen kunde TV-filmarna förstås haft några mogna konsulter som kunde ha lagt in veto mot de mest anakronistiska replikerna. Ingen sa "fucking Sverige" på den tiden eller "tough shit" och ingen arbetargrabb for med Kungsholm till Amerika efter att ha blivit ovän med farsan. Men OK, man ska väl inte vara småaktig. Det är ändå roligt att det görs försök att göra skildringar från de här åren ur andra än segrarnas perspektiv.

Marxismens död

Jag var på en annan sorts minnesåterblick i tisdags: Svante Nordin föreläste för Filosoficirkeln på Palaestra under rubriken "Den politiska idéhistorien under de senaste 30 åren". Det var en initierad, kunnig och elegant föreläsning, tyckte jag. Den förvånade publiken (medelålder 60+) där majoriteten säkert aldrig hört talas om Poulantzas eller Althusser fick veta att marxismen var den självklara utgångspunkten för varje reflekterande, förnuftstroende europeisk intellektuell på 60- och 70-talen och att det i Lund utkom en tidskrift som hette Zenit som var politiskt ledande i Skandinavien. Vad Nordin skildrade, inte utan sardoniska leenden, var hur marxismen hamnade i en kris som bara fördjupades för varje år. Poulantzas och Althusser kastade sig ut från fönster eller värre, Sartre gjorde en intervju där han förnekade allt han sagt tidigare, Solsjenitsyn skrev om Gulag, och underminerade med sin berättelse varje tro på att det kunde komma något gott ut av kommunismen, Kina blev kapitalistiskt och till slut upplöstes Sovjetunionen. De forna marxisterna som trott på vetenskap och förnuft blir postmodernister och börjar läsa protofascisten Nietzsche och nazisten Heidegger. Ja, så kan det gå.

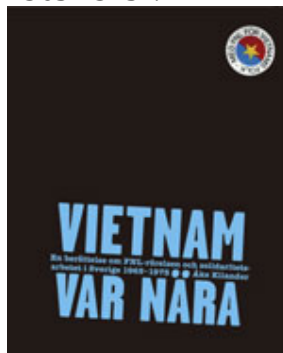
Jag tycker kanske ändå inte att det är hela sanningen. Visst, marxismen som "en av de stora berättelserna" är passé liksom, ska vi säga kristendomen, psykoanalysen m.fl. Ja, utopierna får vi klara oss utan. Men marxismen är och förblir ett överlägset verktyg för att förstå ekonomiska och sociala förhållanden under kapitalismen. Och OK, Althusser må vara död och glömd, men vem klarar sig utan Bourdieu? Han får väl sägas föra arvet vidare, liksom Castells.

Vad det handlar om, menade Nordin, var att vi alla har slutat tro på Historien, att det kan bli bättre och att det lönar sig att kämpa. Visst, historien går inte alltid framåt, men sluta kämpa? Det jag tyckte saknades i hans föreläsning var en diskussion av högertänkarna, t.ex. den där Strauss som inspirerat folk som Wolfowitz och Rumsfeld. Då har vi ändå inte nämnt den djupa tänkaren Ayn Rand och hennes objektionism. Jag tror Nordin om att ha en del att säga också om libertarianer.

Jag vill till slut gärna förmedla Nordins hänvisning till var man kan hitta ett koncentrat av Lunds intellektuella historia under trettio år. Jo, på institutionen för ekonomisk historia. Där svärmade marxisterna i hopar och till sist var det bara Lennart Jörberg kvar på den neo-klassiska barrikaden. Men han höll ut och övertygade slynglarna och fram trädde t.ex. Lennart Schön och Mauricio Rojas och nu hyllas där marknadsekonomin morgon, middag och kväll!

Vietnamrörelsen får sin historia

Jag tänker också säga några uppskattande ord om en omfångsrik (446 sidor), vacker och välskriven bok: "Vietnam var nära" av Åke Kilander med undertiteln "En berättelse om FNL-rörelsen och solidaritetsarbetet i Sverige 1965-1975".

Det är inte första och väl inte heller sista boken om FNL-rörelsen. År 1996 kom historieprofessorn Kim Salomon med "Rebeller i takt med tiden" som gjorde mig besviken. Jag tyckte att den saknade politisk insikt och verkade mest ägnad åt att visa författarens hemhörighet i en nyare tidsanda. Den nya boken är definitivt skriven mer inifrån, vilket också har sina faror. Jag tycker att de i stort sett undgås: kanske finns här lite mycket förståelse för de politiska turena kring SKP etc, men det är inte så farligt. Vad som lyfts fram är rörelsens arbetsformer och dess utomordentliga bidrag till förnyelsen av den svenska folkrörelsetraditionen och demokratin.

I Vietnamrörelsen grundlades nämligen det arbetssätt som i tjugo-trettio år vitaliserade det svenska politiska livet. Eftersom man i så hög grad var utestängd från det ordinarie politiska livet tvangs man att uppfinna allting själv. Behövdes det en tidning gjorde man den själv, var det dyrt med affischer fick man trycka dem själv, fanns det ingen blåsorkester fick man ställa en egen på benen. Det fanns i mitten på 60-talet en utbredd enighet bland borgare och socialdemokrater om att ideologierna var nästan döda och att förstamajdemonstrationer var förlegade och snarast borde läggas ner. Inom något år gjorde Vietnamrörelsen att det var mer folk i demonstrationstågen än på femtio år.

Som jag uppfattar så har den vågen av förnyelse nu ebbat ut. De som var med och skapade den sitter väl hemma och ägnar sig åt vinprovning medan de räknar på vad den slopade

fastighetskatten kommer att ge. Förstamaj och ideologier dödförklaras på nytt. Kanske handlar det också om uppgivenhet när USA, utan att vi rusar ut på gatorna, begår likadana skändligheter i Afghanistan och Irak som då i Vietnam. Till eventuella nostalgitrippare vill jag återge Sköld Peter Matthis ord, citerade i boken: "Det finns mycket som man upplever i ett engagerat liv. Det jag önskar är att folk inte lever på roliga minnen utan försöker skapa sig några nya."

Sten Henriksson

500 inbjuds fira Lund-León 20 år

I år är det tjugo år sedan vänortsföreningen Lund-León bildades. Det firas med kalas för bidragsgivare och medlemmar. Det kan bli ett stort kalas för bidragsgivarna är många. Ca 470 personer, anställda i Lunds kommun, bidrar varje månad med en tia som dras från deras lön för att användas till något av de många projekt som vänortsföreningen har i León.

Det hela började för drygt tjugo år sedan. Lund hade vid den tiden vänorter i de nordiska länderna och i franska Nevers. De nordiska kontakterna hade etablerats i samband med världskriget och den franska vänorten hade tillkommit för att lundaföretaget Alfa Laval hade en fabrik i Nevers. I början av 80-talet var intresset för Latinamerika stort i Lund. Stödkommittén för Latinamerikas folk var en aktiv organisation som bl.a. samlade in jordbruksmaskiner som skeppades iväg till Latinamerika.

Särskilt Nicaragua tilldrog sig intresse. Ett litet land, som lyckats göra sig kvitt den diktatur som hade härskat över landet i 40 år och lyckats engagera befolkningen i att bygga upp ett nytt samhälle med fri skola, gratis sjukvård, fördelning av jorden m.m. väckte stor beundran, inte minst i Sverige och i Lund. Redan 1979 bidrog svenska staten till uppbyggnaden av sjukvården.

Varför just León?

Det finns många likheter mellan Lund och León. De är båda universitetsstäder med gamla anor. León har Nicaraguas äldsta universitet med speciell inriktning på medicin, kemi och odontologi. I båda städerna finns det en ståtlig katedral och de är båda centrum i en jordbruksbygd.

Kontakter fanns mellan universitetet i Lund och universitetet i León. Föreningen Nicarauác, som utgick från tekniska högskolan i Lund bedrev aktivt biståndsarbete i León. Forskare och

privatpersoner etablerade kontakter i Nicaragua, reste dit och hjälpte till med kaffeskörden eller engagerade sig på annat sätt. Som en följd av lundabornas intresse för Nicaragua motionerade dåvarande vpk 1984 till kommunfullmäktige om att Lund skulle etablera en vänortskontakt med León.

Motionen bifölls och Lund fick en ny vänort.

Den nya vänorten vållade problem. Det var uppenbart att de vanliga vänortskontakterna med besök av kommunens höjdare, ungdomar från musikskolan och fest på Grand inte skulle fungera i relationerna med León. Avståndet var för stort. Levnadsstandarden var helt annorlunda än vår. Och inte minst: moderaterna och centern var emot beslutet. De ville inte ha någon vänort i det socialistiska Nicaragua. Följden blev att den borgerliga majoriteten länge negligerade León.

Men sedan vänortsföreningen bildats 1987 och drev på kommunen kom arbetet igång. När det sen blev rödgrön majoritet i Lund tog samarbetet fart ordentligt. León är numera inte någon kontroversiell vänort. De politiska ledningarna har skiftat mer än en gång såväl i Nicaragua som i Lund. Vänorten är numera inte så politiskt laddad utan mer en stad i ett land som behöver bistånd.

Praktik hos gatubarn

Vänortsarbetet har funnit sin form. Nicaragua härjades av inbördeskrig från 1982 till 1988 vilket starkt påverkade landets ekonomi. Landet har drabbats av olika naturkatastrofer, vulkanutbrott, orkanen Mitch 1998 och Nicaragua har blivit Latinamerikas näst fattigaste land. Så samarbetet har i hög grad blivit hjälpaktioner till León. Vänortsföreningens arbete har framför allt riktats mot sådana områden där de båda vänorterna har mycket gemensamt, som skola, universitet, kultur och barnomsorg.

Det har handlat om upprustning av Leóns kulturhus, upprustning av Leóns teater, omhändertagande av gatubarn, datorisering av Leóns universitetsbibliotek, barnböcker på biblioteket, hantverksprojekt och mycket annat.

Det projekt som föreningen engagerat sig i under längst tid är Las Tias, ett gatubarnsprojekt för ungdomar mellan 14 och 18 år, som får hjälp att fullfölja sin skolgång, få arbetspraktik och allmänt psykologiskt stöd för att förbättra sin familjesituation. Inom detta projekt har det bildats ett litet hantverksprojekt med ungdomar som har fått hjälp att utbilda sig till snickare. Även barnboksprojektet ligger vänortsföreningen varmt om hjärtat. Biblioteket i León satsar på olika sätt på att stimulera barns läsning, bland annat genom boklådor som roterar inom kommunen där det inte finns tillgång till bibliotek.

Även om utbytet ekonomiskt sett varit enkelriktat har man i León på ett generöst sätt tagit emot ungdomar från Skåne som velat göra sin praktiktjänstgöring där, bland andra medicinstuderande och blivande socionomer. De senare har praktiserat på gatubarnsprojektet och fått mycket värdefull kunskap med sig därifrån.

Tian till León

Pengarna från de kommunanställda i Lund har till för några år sedan fungerat som egeninsats när vänortsföreningen har sökt pengar från Sida för de större projekten. Regeringens förslag att inte längre ge bistånd till Nicaragua har väckt oro både i Sverige och i Nicaragua. Många blir berörda eftersom det finns ett väl inarbetat stödarbete just till Nicaragua från organisationer och folkrörelser. Vänortsföreningens projekt har de senaste åren dock inte fått något stöd från Sida så de kommer att fortsätta att finnas till så länge lundabor och kommunanställda är intresserade av att avstå av sin lön för dem. Under vänortsföreningens tjugo år har det överförts 2 445 470 kr till stödprojekten, alla initierade från León. De lundabor och kommunanställda som bidragit till vänortsföreningens arbete är väl värda det kalas som vänortsföreningen nu bjudit in till.

Kajsa Theander samt material från vänortsföreningen

En veckända under ekvatorns sol

Det svenska biståndet har i decennier dominerats av "Afrika" – det svarta Afrika. Just nu pågår inom UD, för vilken gång i ordningen vet jag inte, en genomlysning av "Afrika", utan att det är särskilt tydligt vilket Afrika som avses. Kanske upplevs det som självklart – den muslimska regionen norr om Sahara är helt enkelt inte "Afrika".

Här i Ugandas huvudstad Kampala gäller inga sådana självklarheter. Libyens ledare Qaddafi har satt sin prägel på staden med en ny, enorm moské på en av de många kullarna. Muslimska Sudan har länge stött en politiskt ofokuserad och mycket våldsam 'Herrens befrielsearmé' som i årtal plågat befolkningen i norra Uganda. Konflikterna på Afrikas Horn spiller ständigt över till detta land genom vapen till krigförande boskapsfolk i nordost, och nya flyktingvågor via Kenya eller andra vägar.

Idag är det söndag. Böneutroparen i universitetets moské tog det lugnare i morse, lyckades inte väcka mig helt. Jag bjuds på lunch av en glad masterstudent, etiopisk flykting undan den förment demokratiska regimen i Addis. Han bor långt ut i förorten och har lyckats få jobb i näringslivet. I hans hus träffar jag fyra nya flyktingar, på väg till säkrare länder. Läget i Etiopien är inte roligt – oppositionsledarna har setat fängslade sedan valet häromåret och släpptes nyss inför milleniefirandet* om några dagar – på order av USA. Men aktivisterna längre ner i partiet tvingas fly för att rädda livet. Jag upplever dem alla som rejält okunniga om konflikten med Eritrea, och lovar att köpa en aktuell bok som finns i bokhandeln här.

Igår fick jag besök av en ugandisk lärare och musiker som spelat in musik runt om i landet. Lyssnade på hans hembrända cd-skivor: mycket var västinspirerad körsång. Missionärerna kom tidigt med sina orglar, lärde barnen spela och sjunga på vårt vis. Först så småningom tilläts trummor och andra lokala instrument. Prägelns lever kvar – att hitta genuint opåverkad ugandisk musik idag är möjligen omöjligt.

Efter dagens lunch på 'injera' (etiopisk tunnpannkaka gjord på ris) med de glada etiopierna hamnar jag i en avskedskonsert med en amerikansk flöjtist på stadens musikskola. Duktiga ugandiska pianister och flöjtister, till och med en cellist, deltar. Klassiskt från Händel till Poulenc. Amerikanskan var egentligen här för att forska om den europeiska musiken i landet, inspirerad av inhemska tonsättare som bygger sin musik på våra harmonier men med inhemska rytmer.

Missionärerna med sina orglar behövs inte längre – de flesta ugandier är kristna, och aktiva sådana. Nu importeras "born again"-kristendom, en ultrakonservativ amerikansk variant, och vinner snabbt nya själar. En jättekyrka har byggts, och presidentfrun som räknar sig som god vän till fru Bush i USA är en framträdande representant. På universitetet härjar en pastor Sempa, vars frikyrkotricks lockar studenter till marscher mot HBT-rörelsen, men som också pläderar sexuell avhållsamhet mot HIV-epidemin.

Runtom i staden blir kineserna alltmer synliga. Många indier som återvänt från exilen under Idi Amin bör ha skäl att oroas över konkurrensen. Jag själv hoppas på lite bättre kvalitet på de kinesiska syltorna.

Nu har även Uganda olja, i Albertsjön som bildar gräns med "demokratiska" Kongo. Smärre konflikter om var gränsen egentligen går i sjön har börjat, krigsriskerna är inte obetydliga. Den redan avsevärda korruptionen, starkt påspädd av snabba pengar i AIDS-branschen, kommer att öka, säger mina kontakter och skakar på huvudet.

Bertil Egerö

Kampala den 2 september 2007

* Etiopiens egen kalender med dess tretton månader bygger på en egen tideräkning, ca sju år efter vår egen.